

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

2. De Homicidio ob defensionem bonorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

...redientem aliquando occidere possis?

ta, loqueres tertio; An licet aliquando ob tuam
defensionem interficere innocentem te non aggredien-
tem. Solet afferri exemplum duplex. Primum. Si quis, v.
ob aggreſſorem; obiciatur, quali pro ſcuto, homi-
nem innocentem, poteſine occidere hunc innocentem,
vel ob aggreſſore te defendas. Secundum: Si tu, & ego
ſim ob aggreſſore te defendas, & occidere volentem, poteſine
interficere puerum, vel claudum in via forte iacentem;
ſi aliter vitæ tue ſervare non vales; poſſe; & vtrum-
que poſſe, non intendendo mortem pueri, nec im-
pugnando innocentem, ſed aggreſſorem, quamvis inde inter-
ficiſſet perſona innocens vulneretur, & cedat. Ratio eſt
quod tu non eſſe directe occidere; ſed tuam ſervare vitam;
quamvis inde per acci- dens, & indirecte alterius moſ
conſequatur: Quamodum omnes concedunt; poſſe
in bello iuſto contra Civitatem rebellem bombardas
expelli, quorum ſcibbas morientur plures pueri pro-
prie innocentes; ſi aliter victoria contra Civitatem ha-
beri non poſſit.

bellum, non potest.
 17. Quid si ille puer in via iacens, non sit baptizatus;
 Respondet. Lessius, l. 2 c. 9. *dub. 9. n.* 9. putat non ligere
 animum modo dicto conculcare, at an ligere, colliga-
 re de *Supra lib. c. 1. §. 2. n. praesertim 8.* in sententia
 iam Sanchez, tu perpende, nos enim, in calibus tam raro
 occurrere, du. immorari non debemus.

Hinc obiter adverteas velim, cur Resp. Tyranno vo-
lente totam communitatem destrueret, potest, trahere inno-
centem, quem ipse occideret, communitatem Tyranno; non
potuisset eadem ipsa Resp. eundem innocentem occi-
dere, quoniam hic levandam civitatem ita Petr. Navarr.
l. 2. cap. 3. in not. 1. o. Lopez p. 1. c. 60. Bellius l. 2. cap. 9. du-
bitat, §. 3. Ratio enim est, quia hoc esset directe in-
nocentem necesse, illud indirecte, & ratio ulterior est,
quia actio tradendi illum innocentem Tyranno, non
est et se intrinsece mala, potest enim esse ad alium fi-
nem; alio: Tyrannus abusus ea sic ad infusum occi-
dendum: quare illum poterit exhibere Resp. propter
sua necessitatem; ut etiam potest exponere periculo
vite, fore ad defendendam civitatem, imperando, ut
mancant sua ratione, ut militem, hostes aggre-
diantur, & familia: At actio innocentem occidendi,
cum sit per se intrinsece mala, nullam excusationem
admittere potest.

14. Quid si innocens renuat in priore casu tradi in manus Tyranni, tunc Res. posset illum condemnare, ex Valentin. *ion. 3. diff. 5. g. 8. c. de inf. g. 8. art. 5. in penam inobediens. et in re gravi: occidere: enim iam innotescit. Sed in sententia Iean Sanchez *supra lib. 5. c. 1. l. 7. g. 4. id an procedat, ibidem. vide. Quid si* (stando in sententia. Valentin.) renueret, quia vellet potius a sua Republica morte benigna interfici, quam a Tyranno morte fortis crudeli, possetne licite occidi a Republica tu cogita; est enim casus, si non metaphysicus, certe rarissimus.*

An per praeventionem occidere possis inimicum?

11. Inquires quare? An possum licite praevenire occidendum cum, qui me parat occidere? Respondeo. Duo hic sunt distinguendi. Alterum videtur certum: incertum, & periculosum alterum. Certum videtur, posse à me cum moderamine toties dicto interficere cum, qui proxime, & in proximitate parat me iniuste aggredi. *Navarrius in summa, cap. 15. num. 3.* Sylvester, *v. Homicidium, 1. quest. 1.* Bann. 2. 2. *q. 6. art. 7. dñb. 4. Less. lib. 2. cap. 6. d. 8.* Ratio est, quia illa propinqua periculi, et mortis actualis aggressio. Dant solent exempla: Si latro evaginet gladium, si sub cervicali abscondit pignorem, si furtivum domum adducat ad vxorem non occidendam; potest tunc, si mortaliter certò id praevertat, vxorem praevenire occidendo illum, vel furtum, alia via non apparet salutis. Secundo, si qu

car ad solvendum canem, vel leonem, ut me fugere non valentem dilacerent; possum eum ante necare, quam bestias solvat. Tertio, si famulus me interimito tentet, præsente, atque imperante Domino; possum ipsum Dominum præveniendò è medio tollere, si aliter mortem vitare nequeam: Quarto, si venenum mihi par- illat, nec ego possum illud vitare, nisi aliquo artificio illud tibi propinque; proginare tibi utique possum: Hæc & similia, idò licite sunt (sed non ex affectu odij; at, ut me liberem) quia adest mihi præsens, & moraliter actualis aggressio, &c.

Et finale, quando Molina, *de iust. 2. tract. 3. d. 7. m. 1.* videtur concedere, *in* propriam, vel aliorum defensionem, latronem, qui vias publicas tenet, posse à quocumque interfici; tunc (puto) concedit, quando proximè sit mortem parare, & damna Viatoribus. Rursus, quando Lessius, *l. 2. c. 9. n. 48.* docet maleficam, quæ magicis artibus assidue nocet per dæmonem, posse cogi verberibus ad descendendum: quando non efficit alia viam compediendi; imò, quando Bonac. *2. d. 2. rest. in part. quest. sol. sect. 1. p. 9. num. 4.* addit, posse occidi; tunc est quando acta vitæ aliorum insidiatur per dæmones, quasi per famulos, &c.

16. Alterum incertum; An liceat interficere eum, vi veluti remore parat me de medio tollere; Varia afferunt exempla. Inimicus meus quærit opportunitatem me occidendi; an antequam illam inveniatur, possum ego illum interficere? Idem præcipit suis familiis, vt ij me circumveniant, occidantque; an possum famulos, vel Dominum, præveniendo occidere; Meus adversarius adit Iudicem; nec desistere vult, tantæque falsis testibus mihi delictum imponere, vel omnino occultum propalare, ut sic ego iniustus morte puniar: possumne, vel testes, adversarium occidere; vel etiam ipsum Iudicem, quando aliam evadendi viam non habeo, & mihi clarè constat ipsum iniustum scierent sententiam in me esse prolatum; idem quaeritur, si ob hos testes falsos debemus; amittere honorem, vel amplam bonam temporalia: idemque si falsis, seu iniustus detractionibus famam graviter obsecrare quis tentare. Idem, si quis inique impedire creditores meos, ne mihi in notabili satisfaciunt: nam ad honorem, bonaque meam tuenda possum, ut *max* diceretur, iniustum alicuiem iniustorem, cum moderamine prædicta interficere.

17. Dico. Quamvis aliqui id concedant, ut Bonnez,
loc. prob. l'equie putat Petr. Navar. l. 2. c. 3. m. 39. l. 375
 Dicastill. *mox* citandus; et quoad accensorem Sanchez,
in Decal. l. 6. c. 39. n. 7. lege item Laym. l. 3. *señt.* 5. *vñt.* 3.
 p. 3. c. 1. Ego cum aliis sic pronuntio: licet speculati-
 vè hæc fieri posse probabile appareat; tamen in praxi
 nullq. modo sunt expedienda. Ita Sotus l. 5. *quæst.* 1. *aric.* 8.
 Licet l. 2. *cap. 9. dub.* 8. n. 64. Diana p. 3. *tr. 5. ref.* 97. et p. 5.
añt. 4. *ref.* 6. et 7. et Bonac. l. c. n. 7.

Ratio est, tum quia, quando aggressio est modo explicato remota, nunquam moraliter decribitur in modum defensionis, tum quia facile se perturbabit Respublica, si aperit otium ad plura homicidia occulte committenda. Scio has, si nileque nostra rationes non placere Dicatillo, lib. 2. de inst. tractat. 1. disp. 10. dub. 2. apud Dian. p. 9. tract. 7. ref. 43. vide etiam ref. 52. et immortis.

An ad recuperandum honorem liceat occidere? Remissivè.

18. Inquires quintò : An finita aggressione, liceat iniustum aggressorem persequi, ad meum honorem reficiendum? Respondeo id pertinere ad ea, quæ mox §. 3. à num. 1. sunt explicanda.

§. II. De Homicidio ob defensionem Bonorum.

¶ **L**icet occidere volentem mea bona alicuius mo-
menti iniuste occupare, si aliter ea defendere
nequeam, certum est, tum iure natura, tum civili. Ita
Sorus:

Sotus, Lessi, loc. cit. alique, Sylvest, Cajet. Navarr. Valent. Sotus, Molin. Laym. alique apud Dicastillum, lib. 2. de iust. tract. 1. d. 10. dub. 5. quia secus, impro-
prie datur occasio bonis, & innocentes spoliandi, l. furem, ff. ad legem Corneliam, de sicariis, & l. 4. ad legem Aquilianam, cap. interfecisti, de homic. Quo iure fruuntur etiam Clerici, Religiosi que sine periculo irregularitatis, cum nulla ratio, nec ullus ius eos condemnaret, dixi (iniuste): nam extreme indigens, verbi gratia, cum habeat ius ad bona, quae ibi opus sunt ad vitam; occidendi ea occupet, non potest. Ita Molin. 3. tract. 3. disp. 16. num. 8.

4. Verum, tres apparent nodi, qui sunt explanandi. Primus: Ecceius momenti haec bona esse oporteat? Respondeo. Certum est, pro re minima occidi non licere: non enim Christianae Charitatis est, vni, vel alteri aureo vitam proximi posthabere. Docet ergo Sotus, l. 5. quae. 1. art. 8. alique, debere esse bona magni momenti: Bonacina tom. 2. disp. 2. de rest. in part. quae. ult. sect. 1. p. 1. 20. num. 1. magni valoris: Molin. 4. tract. 3. disp. 16. num. 6. non satis esse valorem trium, quatuor, vel quinque ducatorum: Dicastillum, lib. 2. de iust. tract. 2. d. 10. dub. 5. num. 50. longissime maiorem quantitatem requiri, quam ea, quae in furto est sufficiens ad mortale. Annotationes ad Aretinum, de maleficiis, apud Dianam, part. 5. tract. 4. resolut. 10. monent non debere esse minoris valoris, quam duorum aureorum. Sed profecto censo debere ex circumstantiis id expendi: vnus enim, vel alter aureus erit magni momenti pro eo inope, cuius integrum patrimonium in illo aureo residet. Contra, decem, vel viginti erunt exigui ponderis, pro Rege, vel valde divite. In summa, res; propter cuius defensionem est qui interficiendus, debet esse magni momenti, vel esse, vel in sui aestimatione, vel aliquo damno consequente: &c.

Illud Molin. ibidem num. 7. contra Baldem, alioque, non reprobato, licet res est vnus, vel minoris valoris, si illam qui resistente Domino, vel custode, velle auferre, seu eius possessionem occupare, posse interfici, si aliter repelli nequeat: qui non iniustus solum, verum etiam contumeliosus gravior est (ut supponi omnino debet) contra praesentem Dominum is, qui se tentat alienum arripere. Addit Lessius, lib. 2. c. 8. dub. 1. n. 69 ex Covarr. etiam si deinde recuperare per Iudicem possit. Hinc decerne peccavisse Vinæ magnae custodem nudius tertius; qui accedentem de die homunculum ex plebe, ad vnas non multas, ut fit, suffurandas, clamoribus primò, mox expulso in vacuum sclopo exterruit; denique nolentem desistere eiusdem sclopi vi, emissio plumbò, interfecit, & ratio, quod peccaverit, est: quia res surripienda erat modica, & contumelia, quae sic custodi inferebatur, ferè nulla.

5. Secundus nodus: Si re iam ablata, fur fugiat, licetne illum persequi, & occidere, nisi rem dimittat? Respondeo esse distinguendum: licet enim, vel sit in continenti, hoc est, in ipso actu, vel sine fugae quando nondum moraliter censetur res esse sublata, sed res autem: & tunc furem occidere tibi conceditur. Ita Sylvest. v. Bellum 2. num. 3. & num. 10. Lessi. ibid. num. 74. Sanch. l. 2. de Matr. d. 22. num. 17. multò magis si illum clamando admonuisti, ut nisi rem dimitteret, sclopum, v.g. in ipsum exploderes. Vel id sit ex intervallo, postquam scilicet fur rem ablatam pacificè domi suae habet: & tunc non putes furem occidere, quia esset mera vindicta.

6. Fateor tamen esse probabile, cum Vasq. c. 5. de rest. §. 1. d. 4. n. 4. alique apud Dian. p. 8. tract. 7. resolut. 47. Lessi. & Reginald. apud Bonc. l. c. num. 4. non si est spes aliter recuperandi, vel esset timor recuperandi cum magna difficultate; posse te tentare rem tuam, siue immobilem siue mobilem (si extat in individuo, cur id ponatur, vide mox §. 3. n. 4. resumere. Quod si fur contra renitatur, indebitamque suam possessionem custodire contendat,

posse occidi: quia tunc iniuste te fur impedit, & metuliter, seu æquivalenter te aggreditur; & consequenter infert vim, quam repellere fas erit tibi.

7. Tertius nodus: Nesciente, seu repugnante iniuste, possumne licitè eius res defendere morte invadente? Respondeo: si de via defendenda ageretur; invadente nemo est Dominus vitæ suæ: quare invasus non potest cedere iuri vitam suam defendendi: At deberemus?

8. Respondeo. Cum repugnantia hæc invasi sit, ac si nulla esset, ideo idem hic dicendum, quod dicimus §. 1. n. 1. ubi nulla mentio est repugnantiae. Illud noto, si invasus iusta de causa suæ vitæ iuri cederet, ut ob virtutis actum modo dicto §. 1. n. 6. tunc quamvis licitè possem ipsi invasum defendere, tamen non teneretur: quia licet & mihi ex eodem virtutis actu defensionem omittere.

9. Verum, cum agatur de defendendis bonis æternis, honore, fama, &c. Dico non posse, quia invadente nullam vim tunc infert invaso, qui iam validè cedit iuri suo; & consequenter cessat ratio, cur ego occidere possem illum, qui cum aggreditur. Excipe cum Lessi. l. c. d. 13. n. 88. nisi res, invasi ad me pertineat, ut si bona ablata essent mihi debita, tunc enim mihi invito visum feretur. Sic etiam Maritus potest occidere invadem, qui inferentem vi, quomodo cunque consentient, quamvis illi aliter avertere non potest, nam pudicitia vacat pertinet ad honorem Mariti.

§. III. De Homicidio ob defensionem honoris, & pudicitiae: ubi de Duello

1. Quod modo statuimus de defensione honoris temporalium, extendi ad defensionem honoris & pudicitiae palam est; si quidem hæc æstimabiles, quam illa sunt bona, Salon. 2. 2. q. 64. art. 7. Contraria conclusio. Tilet. l. 3. c. 6. alique apud Dian. p. 8. tract. 7. resolut. 48. fin. quibus adde Val. Mor. Navarr. apud Dicastillum. l. 1. n. 64. & 66.

Honestus ergo vir, ne alapa, v. g. percutiatur, honoris que mulier, ex Cajet. 2. 2. quae. 64. art. 7. Sylvest. v. Homicidium, quae. 5. & passim, ne impudicam maculam patitur occidere etiam sine timore irregularitatis invasus possunt: quando aliter consilium sibi nequeunt. Ita Suarez Bonac. Coninch. & passim apud Dianam, p. 2. tract. 1. §. 16. & patet ex Clement. si furisus, de Hom. audit Bonacina, l. 2. d. 2. de rest. in part. quae. ult. sect. 1. p. 1. n. 12. posse invasum condonare vitam invasori patienti violationem sui quando non est periculum consensus namque §. 1. n. 6. non inquinatur corpus, nisi de consensu mentis. Hæc in re quia difficile est non adesse in tanta occasione periculum consensus: nemini ego eiusmodi condonationem indulgerem. Vide mox §. 7.

2. Sed quid, si fueris iam alapa, v. g. percuttus, petesne ad refarciendum contumeliam repercutere, quantum satis erit pro tuo honore? Respondeo statim & incontinenti, etiam si, qui percutsit, aufugiat & tu illum insequaris ad repercutiendum, non ut vindictam sumas, sed ut recuperes honorem, quem veluti secum actu feci aufugiens; speculativè probabile est posse: ex intervallo, nullo modo. Ita Navarr. in summa cap. 15. n. 4. Victoria de Iure belli, n. 5. Petr. Navarr. l. 2. c. 3. n. 383. Henricus, l. 24. de irreg. c. 3. n. 10. Ratio est, quia hic esset vindicta sumere; ibi, aggressionem moraliter adhuc existentem, vi repellere.

3. Dixi (speculativè): nam propter non absumis rationes dictas §. 1. num. 16. in praxi id recipiendum non iudico; quamvis sciam ab Hurtado apud Dianam, p. 8. tract. 7. resolut. 48. cum aliis, id etiam in praxi, & sine limitatione doceri, & Dianam quidem p. 2. tract. 1. §. 1. n. 12. idem pios, & doctissimos viros docuisse.

4. Obicies, possum ex §. 2. n. 6. cum Vasquez, rem meam resumere à domo furis, si ipse renitatur, etiam post dies: ergo & honorem. Respondeo: nego consequentiam. Nam ibi notantur dictum est (si res tua extet